

О.В. КАЛЮЖНА, В.Ф. КЛОЧАН, Т.Я. ІВАНЕНКО, В.С. КУШНІРУК

ІНФРАСТРУКТУРА ТОВАРНОГО РИНКУ

Навчальний посібник

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

Миколаїв
2011

УДК 339.138(075.8)

ББК 65.290-2я 73

174

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист №1/11-10777 від 24.11.10 р.)*

Рецензенти:

Олійник О.В. – доктор економічних наук, професор
Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучасва;

Сахацький М.П. – доктор економічних наук, професор
Одеська державна академія будівництва
та архітектури;

Лагодієнко В.В. – доктор економічних наук, начальник
Головне управління агропромислового розвитку
Миколаївської обласної державної адміністрації.

Авторський колектив:

О.В. Калюжна, к.е.н., доцент; В.Ф. Клочан, к.е.н., доцент; Т.Я. Іваненко,
к.е.н., доцент; В.С. Кушнірук, к.е.н., доцент.

174 Інфраструктура товарного ринку : навч. посібник / [О. В. Калюжна,
В. Ф. Клочан, Т. Я. Іваненко, В. С. Кушнірук]. — Миколаїв, 2011. — 284 с.

ISBN 978-966-8205-66-8

Навчальний посібник підготовлений відповідно до програми дисципліни «Інфраструктура товарного ринку». У посібнику розглянуто суть, призначення і склад інфраструктури товарного ринку, дано характеристику складовим інфраструктурного комплексу товарного ринку. Особлива увага приділена специфічним особливостям роботи оптових посередників у сучасних умовах господарювання.

Рекомендовано студентам та викладачам економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також аспірантам, слухачам школи бізнесу, практичним працівникам.

УДК 339.138(075.8)

ББК 65.290-2я 73

ISBN 978-966-8205-66-8

© О.В.Калюжна, В.Ф.Клочан,
Т.Я. Іваненко, В.С. Кушнірук, 2011
© Миколаївський державний
аграрний університет, 2011

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. СУТЬ І ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВАРНОГО РИНКУ	8
1.1. Поняття, економічний зміст і класифікація ринків	8
1.2. Особливості товарного ринку	13
1.3. Форми і методи регулювання товарного ринку...16	
Питання для самоконтролю	18
РОЗДІЛ 2. ІНФРАСТРУКТУРА ТОВАРНОГО РИНКУ: СУТНІСТЬ, СКЛАД І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	21
2.1. Інфраструктура товарного ринку як організаційно-економічна система	21
2.2. Характеристика основних елементів інфраструктури товарного ринку	25
2.3. Проблеми розвитку інфраструктури товарного ринку	29
2.4. Показники оцінювання стану та розвитку інфраструктури товарного ринку	31
Питання для самоконтролю	36
РОЗДІЛ 3. ПРИНЦИПИ Й ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МАРКЕТИНГОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ НА ТОВАРНОМУ РИНКУ	40
3.1. Маркетингові посередники в процесі товаропросування	40
3.2. Торгові посередники.....	43
3.3. Організатори переміщення товарів.....	46
3.4. Агенства з надання маркетингових послуг	50
3.5. Кредитно-фінансові організації	52
Питання для самоконтролю	55
РОЗДІЛ 4. МАКРООРГАНІЗАЦІЯ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ	60
4.1. Економічна сутність, роль та функції оптової торгівлі	60

4.2. Характеристика основних видів оптової торгівлі	64
4.3. Оптові закупівлі товарів на основі товарообмінних операцій	65
4.4. Макроекономічні показники оптової торгівлі	68
Питання для самоконтролю	74
РОЗДІЛ 5. ПІДПРИЄМСТВА ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ	76
5.1. Класифікація підприємств оптової торгівлі	76
5.2. Загальна характеристика діяльності підприємств оптової торгівлі.....	79
5.3. Види дистриб'юторів і дилерів, їх класифікація та роль в організації оптового продажу	87
5.4 Організація дистрибуції	92
Питання для самоконтролю	102
РОЗДІЛ 6. ОПТОВІ РИНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	104
6.1. Формування оптових ринків сільськогосподарської продукції	104
6.2. Специфіка торгівлі на ринках.....	106
6.3. Функції та послуги ОРСП.....	108
6.4. Класифікація оптових ринків.....	109
6.5. Особливості організації роботи продовольчих ринків	113
6.6. Правове забезпечення розвитку оптових ринків сільгосп продукції.....	115
6.7. Зарубіжний досвід створення та функціонування оптових ринків	118
Питання для самоконтролю	120
РОЗДІЛ 7. ВИСТАВКИ, ЯРМАРКИ, АУКЦІОНИ — ЇХ ФУНКЦІЇ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ	121
7.1. Виставки, ярмарки – їх функції та призначення .	121
7.2. Класифікація виставок, ярмарок	127
7.3. Виставкова діяльність Торгово-промислової палати України	135

7.4. Аукціонни: суть, види, порядок проведення.....	137
7.5. Електронні аукціонни.....	143
Питання для самоконтролю	146
РОЗДІЛ 8. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ТОВАРНИХ БІРЖ В УКРАЇНІ	151
8.1. Сутність біржової торгівлі та її роль у ринковій економіці	151
8.2. Порядок створення й організація діяльності товарної біржі.....	158
8.3. Біржові товари	169
8.4. Особливості біржових угод на товарній біржі.....	175
8.5. Брокерська діяльність на товарній біржі	182
Питання для самоконтролю	188
РОЗДІЛ 9. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКИХ ПОСТАЧАЛЬНИЦЬКО-ЗБУТОВИХ КООПЕРАТИВІВ	193
9.1. Передумови та економічний механізм функціонування обслуговуючих кооперативів	193
9.2. Особливості створення та діяльність окремих видів кооперативів.....	207
9.3. Державна підтримка створення та функціонування обслуговуючих кооперативів.....	217
Питання для самоконтролю	222
РОЗДІЛ 10. ЛІЗИНГ.....	226
10.1. Лізинг, його види, сутність та функції	226
10.2. Форми та види лізингу.....	229
10.3. Учасники лізингових угод.....	234
10.4. Сутність і послідовність здійснення лізингових угод.....	236
10.5. Економічні засади лізингових угод	244
Питання для самоконтролю	253
ЛІТЕРАТУРА.....	255
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	265
ДОДАТКИ	268

Навчальне видання

Калюжна Олена В'ячеславівна
Клочан Василь Федорович
Іваненко Тетяна Яківна
Кушнірук Віктор Степанович

ІНФРАСТРУКТУРА ТОВАРНОГО РИНКУ

Навчальний посібник

Технічний редактор *Н.В. Семенюк*
Комп'ютерна верстка *Ю.В. Антонович*

Підписано до друку 25.01.11. Формат 60x84 1/16
Папір друк. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 17,75.
Тираж 100 прим. Зам. № 700. Ціна договірна.

ISBN 978-966-8205-69-9

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського державного аграрного університету
54010, вул. Паризької комуні, 9, тел./факс (0512) 343146, 341082
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1155 від 17.12.2002 р.
